

Opbouw

In de meeste leesroosters beperkt men de lezing van dit hoofdstuk tot de eerste zes verzen. Dat heeft ongetwijfeld te maken met de associatie van vs. 6 ('goud en wierook zullen zij aanbrengen') met het verhaal van de wijzen uit het oosten. Met dit vers lijkt voor deze zondag in het kerkelijk jaar het belangrijkste gezegd te zijn en daarom wordt de lezing hier afgebroken. Dat is echter niet in overeenstemming met de opbouw van dit hoofdstuk zelf. Jes. 60 heeft een duidelijke weloverwogen structuur. Het is dan ook beter om zich bij de afbakening van de perikoop daarnaar te richten. In vs. 1-3 wordt gesproken over de 'verlichting' van Sion. De heerlijkheid des Heren straalt van haar af. Daardoor wordt Sion tot een licht voor de volken. Voor Sion zelf geldt dan wel dat ze op moet staan en zich moet laten verlichten. In vs. 4-5 wordt beschreven hoe Sion zal zien dat men haar kinderen terugbrengt en dat ze zal stralen van vreugde over de vele goede gaven. Dat laatste wordt verder uitgewerkt in vs. 6-7 met vermelding van de (bijzondere) plaatsen van herkomst van de geschenken. De verzen 8-9 vatten dan nog eens het voorafgaande samen. De rest van het hoofdstuk bestaat voornamelijk uit variaties op de thema's die in het eerste gedeelte ter sprake kwamen. Indien men niet het hele hoofdstuk wil lezen kan men zich beperken tot vs. 1-9, omdat dit een afgerond geheel is.

Exegetische notities

Het is jammer dat in de Nieuwe Vertaling van het NBG niet tot uitdrukking wordt gebracht dat het hier gaat om poëzie. Daardoor gaan een aantal nuances verloren. Een voorbeeld daarvan is vs. 1. We lezen daar: 'want uw licht komt en de heerlijkheid des Heren gaat over u op'. Dat suggereert dat het hier om twee verschillende, opeenvolgende zaken gaat. In de Hebreeuwse poëzie is het echter gebruikelijk om één zaak op twee of meer manieren te omschrijven. Zo ook hier. 'Uw licht' wordt in het parallelle verslid omschreven als 'de heerlijkheid des Heren'. Om dat in onze vertaling duidelijk te maken is het beter om het Hebreeuwse we onvertaald te laten en om de tekst in versregels in te delen (zie de Willibrord-vertaling en de Groot Nieuws Bijbel). De joden die uit de ballingschap terugkomen worden de kinderen van Sion genoemd (vs. 4). Het gaat hier waarschijnlijk niet alleen om beeldspraak maar ook om een aanduiding van het feit dat we te maken hebben met de tweede generatie van hen die werden weggevoerd. In Klaagl. 5 komt deze aan het woord. De profetie in Jes. 60 is ook een antwoord op de daar verwoorde klacht dat hun blijdschap verdwenen is, hun ogen verduisterd zijn, omdat Sion verwoest is en er weinig hoop is op terugkeer. Het thema van de komst van de volken naar de Sion vinden we ook in Jes. 2,2-4,

terwijl de verwachting dat zij met rijke geschenken zullen komen ook is uitgesproken in Hag. 2,8-9. De vergelijking met beide teksten laat zien waar in Jes. 60 de accenten worden gezet. In tegenstelling tot Jes. 2,2-4 gaat het niet om de komst van de volken op zich maar staat het herstel van de luister van de Sion centraal. En anders dan in Hag. 2,8-9 gaat het daarbij niet om de tempel maar in de eerste plaats om de herbouw van de stad.

In de vermelding van de volken zit een duidelijke lijn: achtereenvolgens komen het zuiden (vs. 6), het oosten (vs. 7), het westen (vs. 9) en het noorden (vs. 13) aan de orde. Kortom, het is een wereldomvattend gebeuren. Dat blijkt ook uit de vermelding van de kustlanden, dat wil zeggen de landen die naar de toenmalige inzichten aan het einde van de wereld liggen. Volgens vs. 5 gaat het zelfs nog verder: 'tot u zal de rijkdom der zee zich wenden'. Het verdient aanbeveling om (met de Willibrordvertaling) aan het begin van vs. 9 te lezen: 'De boten van de kustlanden zullen wachten' (in plaats van: 'op mij zullen de kustlanden wachten'). Hierdoor wordt de tekst begrijpelijker, terwijl de wijziging in de Hebreeuwse tekst slechts de vocalisatie betreft.

Jesaja 60 in zijn context

Met dit hoofdstuk begint een serie heilsprofetieën voor Sion (Jes. 60-62). Deze werden kort na de ballingschap uitgesproken. In feite gaat het hier om een actualiserende herhaling van eerdere, tijdens de ballingschap gehoorde woorden van 'Deutero-Jesaja'. Het was hard nodig dat dit gebeurde, want de hoge verwachtingen ten tijde van de terugkeer uit de ballingschap waren omgeslagen in wanhoop door de harde werkelijkheid van de moeizame wederopbouw. Men klaagde dat het verwachte licht niet te zien was (Jes. 59,9). Aan de andere kant werd het volk verweten dat het niet luisterde naar Gods aanwijzingen en zodoende het licht zelf tegenhield (Jes. 58,6-8). Daarentegen is de boodschap van Jes. 60 dat het licht wel degelijk door zal breken, maar dat daarbij van het volk verwacht mag worden dat het zich daarvoor openstelt, dat het zich láát verlichten, dat het opstaat en mee gaat in de door God ingezeten beweging ten goede. Voor wie eenmaal gewend is te klagen dat het niet goed gaat is het vaak moeilijk om zich in te stellen op de komst van het goede. Vandaar die krachtige opwekking aan het begin. Hopelijk roept het de mensen wakker uit de nachtmerrie van hun bestaan en helpt het ze te leven vanuit het visioen van een wereld waarvan Gods heerlijkheid afstraalt.

8 januari 1989

Hoofdlezing

Jesaja 60

Lectionarium 1969

(tussen haken oudkatholieke varianten)
eerste lezing: Jesaja 60,1-6(9)
psalm: 72 (R vs 11)
epistel: Efeziërs 3,2.3a.5.6 (3,1-12)
vers voor het evangelie: Matt. 2,2
evangelie: Matteüs 2,1-12

Tenach

torah: Deuteronomium 23,1-9
psalm: 138
haftarah: Jesaja 60

Klassiek

(met lutherse zondagslied)
introitus: Ecce, advenit . . . (Mal. 3,1 en 1 Kron. 29,12)
epistel: Efeziërs 3,1-12
graduale: Jes. 60,6.1
alleluia/tractus: Matt. 2,2
evangelie: Matteüs 2,1-12
offertorium: Ps. 72,10-11
communio: Matt. 2,2
(LB gez. 157, ZJ 706)

Bachcantate

Sie werden aus Saba alle kommen, BWV 65

Op school

Johannes 1,19-34
Johannes 1,35-52
Johannes 2,1-11

kleur: wit

gebed:

(Missale Romanum)

God, Gij hebt vandaag aan de volkeren door een ster die hen leidde uw eniggeboren Zoon geopenbaard. Wij bidden U: leid ons die U reeds kennen door het geloof, tot het aanschouwen van uw heerlijkheid. Door onze Heer, Jezus Christus.

(idem, vert. W. Barnard)

Gij hebt door het geleide van die ster wijzen de weg gewezen, niet naar de machtigen, de grote lichten, maar naar het volk dat in duisternis wandelt. In duisternis een wolkkolom, zo gaat Gij voor Uw gemeente uit, maar Gij verlicht die wolk van binnen wanneer het nacht is om de mensen heen. Geef ons Uw leiding, dat ook wij komen tot de herkenning van Uw heerlijkheid waar die gering schijnt!

Epifanie – feest van de verschijning van de Heer

Over de liturgie

'Sie werden aus Saba alle kommen': Bach's cantate BWV 65 heeft het rechtstreeks uit Jesaja 60:6, en onze dierbare Drie Koningen illustreren het. Om het al te kerststal-achtige te vermijden is het goed om na de verzen 1-6 van Jesaja 60 tenminste ook de verzen 13 en 14 of 13-22 te lezen: de ster die de wijzen in het oosten zien heeft te maken met zon en maan en met de Heer zelf in de verzen 19 en 20. 'Weer' gaat het (zie beide vorige zondagen) over de nieuwe tijd die van Godswege aanbreekt. Gerechtigheid, vrede en heelheid van de schepping dragen de kamelen van de koningen. ... Lied: LB gezang 41.

Jij, Betlehem

Hij komt niet uit de grote stad.
Hij wordt niet in een koningsburcht geboren.
Je zult zijn naam niet in paleizen horen.
Waar zie je hem?
In Betlehem
dat kleine gat
waar David zat.
Hij komt niet uit de grote stad.

Hij draagt geen hermelijn, geen kroon.
Maar dat is onbekend aan vreemde wijzen.
Ze zoeken in Jeruzalems paleizen.
Daar zegt men: Heus,
je bent niet wijs,
hier is gewoon
geen koningszoon.
Hier zit Herodes op de troon.

Toch moet hij nu geboren zijn.
Zijn ster is in het oosten al gaan schijnen.
Als wijzen wil je niet zomaar verdwijnen.
Ze komen er.
De gekke ster
die vindt het fijn
om gids te zijn
naar Betlehem, een stad zo klein.

We noemen je nu niet meer klein.
Je mag de stad van de Messias heten.
Wat Micha heeft gezegd wordt niet vergeten.
Jij, Betlehem,
bent groot door hem
Je mag het zijn
in sterreschijn.
Jij, Betlehem, heet niet meer klein.

Uit: Karel Deurloo, Om het recht lief te hebben, Baarn 1983, p. 76v. Voor de melodie zie onder Kerstnacht.

Naast Jesaja 60

(K.S.)

Epifanie – licht in het duister

Het feest van Epifanie, van de verschijning van de Heer, en de paar zondagen daarna zijn een tegenhanger van de tijd van voorbereiding op het paasfeest. Het doel van de verkondiging in deze tijd is om te laten zien dat Christus niet alleen de lijdende knecht des Heren is maar ook degene in wie Gods heerlijkheid op aarde verschenen is. Het eigenlijke feest van Epifanie op 6 januari is in de loop van de tijd overschaduw door het kerstfeest en heeft voor velen dan ook niet meer een duidelijk herkenbaar eigen karakter. Dat komt ook omdat er verschillende verhalen zijn die op deze feestdag gelezen kunnen worden: over de wijzen uit het oosten, de doop in de Jordaan en ook over de bruiloft te Kana. Wil men toch iets van het eigene van het feest van Epifanie duidelijk maken dan kan men heel goed uitgaan van de lezing van Jes. 60. Daarin gaat het immers over Gods opzienbarende verschijning als licht in het duister. Het thema 'licht in het duister' is in kerkelijke kringen heel bekend en terug te vinden in tal van liederen. We bezingen God als licht (Ps. 27,1 en 36,10) en ook Jezus Christus (Gez. 149:4) en de Heilige Geest (Gez. 241:2). De komst van Jezus kan als de vervulling van de profetie in Jes. 60 gezien worden wanneer we bedenken hoe die komst beschreven wordt in het eerste hoofdstuk van het evangelie van Johannes (zie met name Joh. 1,8-9). Maar daarmee is de spanning die Jes. 60 oproept nog niet weggenomen. Integendeel! Na Gods openbaring in Jezus Christus is de vraag naar het licht alleen nog maar des te dringender geworden. We zien er immers in ons leven doorgaans zo weinig van. We spreken zelfs van 'Godsverduistering'. Is er dan helemaal niets meer te zien? Of durven wij het misschien niet aan om ernaar uit te zien; zijn we al te bang geworden voor grote woorden en wereldvreemde visioenen?

De buitenstaanders gaan voorop

De associatie van Jes. 60 met de in de meeste roosters aangegeven evangelielezing, Mat. 2,1-12, over de wijzen uit het oosten, is niet moeilijk te volgen. En dat betreft dan niet alleen de vermelde geschenken, goud en wierook, of het feit dat men in latere tradities blijkbaar in overeenstemming met Jes. 60:3 van de wijzen koningen gemaakt heeft. In beide teksten gaat het vooral ook over de komst van het licht en over de vraag of men het herkent en men er zich naar wil richten. Daarbij zijn de wijzen uit het oosten velen van hen die dicht bij het vuur zitten tot voorbeeld. Deze gedachte is in zekere zin ook aanwezig in Jes. 60. Het wordt als vanzelfsprekend verondersteld dat de volken op het licht in Sion zullen afkomen, terwijl het volk van Sion zelf er de grootste moeite mee heeft iets van dat licht te zien (vgl. Jes. 59,9).

In de epistellezing voor deze zondag, Ef. 3,1-12, wordt de plaats van de heidenen, zoals die ook ter sprake komt in Jes. 60 en Mat. 2, extra benadrukt. Het verschil met Jes. 60 is dat in Ef. 3 de heidenen niet slechts de functie hebben het volk van God te verrijken maar nu zelf mede-erfgenamen worden genoemd en dat zij mogen delen in de 'onnaspespeurlijke rijkdom van Christus' (vs. 8).

Sprekend over erfgenamen is het nog aardig om te verwijzen naar het verband dat wel gelegd wordt tussen de wijzen uit het oosten in Mat. 2 en de zonen die Abraham had bij zijn vrouwen. In Gen. 25,6 wordt over hen gezegd dat ze geschenken kregen van hun vader en daarna weggezonden werden, 'oostwaarts, naar het Oosterland'. Enkele van hun nakomelingen zouden nu dus zijn teruggekeerd. En nu geven zij op hun beurt de geschenken. Daar staat tegenover dat zij nu wel mogen delen in de erfenis van deze grote zoon van Abraham.

Opbouw

Dit hoofdstuk bestaat uit drie delen die eenvoudig van elkaar zijn te onderscheiden door te letten op de verschillen in persoonsvorm. Het begint met het getuigenis van een niet ander aangeduide persoon die zich in dienst genomen weet door God om de blijde boodschap van het heil voor de gebrokenen en treuren den te verkondigen (vs. 1-3). In vs. 4 richt deze zich tot het volk en maakt hij een en ander concreet: de puinhopen van het verleden zullen worden opgeruimd. Vreemdelingen zullen niet meer als verdrukters optreden maar als dienstknechten. Ze zullen niet meer komen roven maar bijdragen aan de rijkdom van Gods volk. Het volk zal niet meer te schande worden gemaakt maar erkend worden als Gods volk (zijn priesters en dienaars, vs. 6).

In vs. 7-9 komt God zelf aan het woord. Hij kondigt een omkering van zaken aan (vs. 7; lees met de Willibrordvertaling: 'Omdat hun schande dubbel zo groot was (. . .) zullen zij in het land dubbel bezit verwerven'). Dit is gebaseerd op zijn liefde voor het recht, op zijn verbondstrouw (vs. 8). Er is sprake van een 'eeuwig verbond'. Evenals de herhaalde beeldspraak ontleend aan de natuur (vs. 3 en 11) wijst dit de hoorder er op dat men ook op langere termijn moet durven denken. De dingen moeten ook kunnen groeien. De genoemde terebint ontstaat niet zomaar.

Ook de slotverzen zijn gesteld in de eerste persoon. Het gaat nu echter om de reactie op het voorafgaande. Blijkbaar is hier het volk aan het woord. Het spreekt zijn vertrouwen uit in de heilsboodschap zoals deze werd verwoord in vs. 1-3, uitgewerkt in vs. 4-6 en onderbouwd in vs. 7-9. In deze reactie wordt teruggegrepen op de eerste verzen (vgl. 'hoofdsieraad' in vs. 3 en 10, 'lof' in vs. 3 en 11 en de eerder genoemde beeldspraak van 'planting' en 'uitspruiten' in vs. 3 en 11). Ook op kleinere schaal zien we hoe kundig dit gedicht is opgebouwd. Zo wordt de in vs. 1-3 beschreven omkering geaccentueerd door de woordspeling *bšr-šbr* (vs. 1) en *p'r-pr* (vs. 3).

Relatie met het voorafgaande

Veel van wat in Jes. 60 werd geprofeetd komt hier weer terug. Het gaat er nu vooral om hoe het aan de orde wordt gesteld. Daarbij valt dan met name het genoemde rollenspel op. Op deze manier wordt de aankondiging van het heil indrukwekkender: er is iemand die er zich met hart en ziel achter stelt, zich een werktuig van God weet. Deze persoon wordt als het ware bijgevallen door God zelf. Hij onderstreept zijn woorden door er zijn reputatie aan te verbinden (vs. 8). Ook in Jes. 60 wordt gevraagd om een reactie van het volk. In Jes. 61 is deze instemmende reactie nu ook verwoord en wel in vs. 10-11. Daarmee lijkt de spanning zoals die werd opgeroepen door de tegenstelling tussen de beloften en de

realiteit weggenomen. Tegenover de wanhopige twijfel (ook aan zichzelf) in Jes. 59,9-15a staat immers nu het uitgesproken vertrouwen in Gods reddende handelen. Het zou echter niet juist zijn als we deze verschillende reacties simpelweg ná elkaar zouden zetten, alsof de ene in plaats van de andere kwam. Wat hier uit elkaar gehaald is, is in werkelijkheid met elkaar vermengd. Dat is heel goed te zien in het smeekgebed dat kort op de heilsprophetieën in Jes. 60-62 volgt: Jes. 63,7-64,12. In dit indrukwekkende lied wordt de verlossing door God niet als een vaste zekerheid geschilderd doch als iets waarnaar hoopvol gevraagd wordt door een schuldbewuste gelovige.

Letterlijk of figuurlijk?

Men kan zich afvragen wat de profeet nu precies bedoelt met zijn heilsboodschap. Heeft hij hier een concrete situatie op het oog en kondigt hij een duidelijk omschreven oplossing aan? Of gaat het meer in het algemeen om de leniging van geestelijk nood? Dit probleem komt uitgebreid ter sprake in een artikel van Willy Schottroff, 'Das Jahr der Gnade Gottes (Jes. 61,1-11)', in L. und W. Schottroff (Hrsg.), *Wer ist unser Gott? Beiträge zu einer Befreiungstheologie im Kontext der 'ersten' Welt*, Chr. Kaiser Verlag München 1986, blz. 122-136. Het blijkt dat de meeste uitleggers kiezen voor een 'geestelijke' verklaring. Het zou dan bijvoorbeeld in vs. 1 niet gaan om echte gevangenen maar om mensen die zich als gevangenen voelen. We zouden bij vs. 1-3 dus niet moeten denken aan concrete oplossingen. Daarentegen pleit Schottroff voor een letterlijke verklaring. In vs. 1-3 zou het dan gaan om de wanhopige armen en bij de 'gevangenen en gebonden' om mensen zoals die beschreven worden in Neh. 5,5 en 8, namelijk mensen die hun schulden niet meer konden terugbetalen en daarom gevangen gezet of tot slaven gemaakt waren. Het gaat hier dan om de verhoging van wie vernederd was. Op dezelfde manier gaat het in vs. 4-7 om de verhoging van het vernederde volk Israël tusschen van de volken. Het is natuurlijk onvermijdelijk dat wanneer Jes. 61 in andere situaties gelezen wordt de boodschap min of meer gegeneraliseerd wordt, maar Schottroff laat zien dat het goed is om daarbij het principe van de verhoging van de vernederde, dat door de woorden van God in vs. 8-9 zozeer wordt benadrukt, niet uit het oog te verliezen.

15 januari 1989

Hoofdlezing

Jesaja 61

Lectionarium 1969

(tussen haken oudkatholieke varianten)
eerste lezing: Jesaja 62,1-5
psalm: 96 (R vs 3)
epistel: 1 Korintiërs 12, (1)4-11
vers voor het evangelie: 2 Tess. 2,14
evangelie: Johannes 2,1-11

Tenach

torah: Deuteronomium 24,1-18 (of 1-5 en 17-22)
psalm: 139
haftarah: Jesaja 61

Klassiek

(met lutherse zondagslied)
introitus: Ps. 66,4
epistel: Romeinen 12,6-16
graduale: Ps. 107,20-21
alleluia/tractus: Ps. 148,2
evangelie: Johannes 2,1-12
offertorium: Ps. 66,1,2,7-9
communio: Joh. 2,7-9
(LB gez. 166, RSB 206, OK 370)

Bachcantate:

Mein Gott, wie lange, ach lange, BWV 155

Op school:

Johannes 2,13-25
Johannes 3,1-21
Johannes 3,22-36

kleur: wit of groen

gebed:

(*Missale Romanum*)

Almachtige eeuwige God,
hemel en aarde
worden door U geleid;
verhoor welwillend
het gebed van uw volk
en geef ons uw vrede
in deze tijd.
Door onze Heer, Jezus Christus.

(*Willem Barnard*)

o Heer van alle tijden,
die meester over alle machten zijt,
de hemelse en
de aardse dingen
houdt Gij tesamen
in Uw hand.
Wij bidden U:
hoor toch het roepen
van Uw mensen,
wees hun genegen
in hun zorg
en geef aan onze dagen ook
te proeven van Uw vrede!

(*oudkatholieke traditie*)

God, verschenen is uw zoon
als mens onder ons mensen,
maak, vragen wij,
dat wij door Hem,
die wij uiterlijk hebben leren kennen
ook innerlijk mogen worden hervormd,
door Hem, uw Zoon, onze Heer.

Over de liturgie

Wat in de Lucas-lezing van volgende week wordt geciteerd (en als vervuld uitgeroepen) klinkt vandaag in de hoofdlezings uit Jesaja. Dat het 'Kana-zondag' is heeft daar alles mee te maken. Jesaja 61,10-11 kan de goede tijding van Kana als nieuw laten klinken. En natuurlijk is het niet 'gek' of onjuist om (zie Lectionarium 1969) door te lezen t/m Jesaja 62:5, – opdat wij weten dat de bruidegom en bruid van Kana een gelijkenis zijn van God en zijn volk. Dit zijn weken om veel over het Verbond en over de komst van het Koninkrijk te preken en vooral te zingen. En deze zondag is een dag om de maaltijd van de Heer extra vreugdevol te vieren. Lied: LB gezang 38.

Er zijn twee voor hand liggende mogelijkheden om Jes. 61 te combineren met een evangelielezing. Men kan kiezen voor Luc. 4,14-30, omdat daarin geciteerd wordt uit Jes. 61 en wel door Jezus waarvan gezegd wordt dat Hij werkt in de kracht van de Geest (vgl. Jes. 61,1). Men kan ook de leesroosters volgen die als evangelielezing Joh. 2,1-11 aangeven. Deze geschiedenis van de bruiloft te Kana sluit immers goed aan bij de beeldd spraak van bruid en bruidegom in Jes. 61,10. Beide evangelielezingen passen goed binnen het kader van de Epifanie: zij maken elk op hun eigen manier duidelijk in hoeverre Gods heerlijkheid nu in Jezus Christus in onze wereld is verschenen.

Bij Lucas 4,14-30

Deze perikoop is exemplarisch voor datgene wat er volgens het evangelie gebeurt rond Jezus van Nazaret. We leren Hem zelf kennen en we krijgen inzicht in hoe men op Hem reageert. De verzen 14-15 zijn de overgang van de verhalen waarin beschreven wordt dat de Geest op Jezus neerdaalde bij zijn doop (3,21-22) en Hem leidde in de woestijn (4,1-13) naar de verhalen over zijn optreden onder de mensen. Ook daar blijkt er zowel instemming te zijn (vs. 15: 'Hij werd door allen geprezen') als tegenstand (vs. 28-29: de poging Hem te doden). Kenmerkend is verder dat Jezus zijn werkzaamheid begint in de synagoge. Hij sluit bewust aan bij de traditie maar dan wel om die van binnenuit te vernieuwen.

Het is duidelijk dat het citaat in vs. 18-19 niet helemaal overeenkomt met de tekst uit Jes. 51,1-2. Opvallend is de toevoeging dat Hij aan blinden het gezicht zal geven. Dat is echter wel in de geest van de geciteerde profetie, aangezien deze beschouwd kan worden als reactie op de klacht dat men niets ziet van het beloofde licht (Jes. 59,9-10). Opmerkelijk is verder dat in Luc. 4 alleen sprake is van het 'aangename jaar des Heren' en dat de 'dag der wreke' die daar volgens Jes. 61,2 mee is verbonden onvermeld blijft. Daarmee wordt het blijde van de boodschap van Jezus onderstreept. Men kan er ook een verwijzing in zien naar de weg die Jezus zal gaan: de wraak van God houdt Hij letterlijk en figuurlijk voor zich.

Direct aan het begin wordt duidelijk dat Jezus niet alleen van de duivel maar ook van de mensen tegenstand heeft te verwachten. Zijn lijdensweg begint ermee dat Hij niet begrepen wordt door de mensen die het dichtst om Hem heen staan, namelijk de mensen uit Nazaret, de plaats waar Hij vandaan komt, en door de mensen die bijeen zijn in de synagoge, de plaats waar Hij zich thuis voelt.

Op de achtergrond van deze geschiedenis staat de spanning uit de tijd van de eerste gemeente tussen joden en niet-joden (zie met name ook vs. 25,28). Voor ons zal het in eerste instantie moeten gaan om de vraag of de persoon van Jezus Christus en zijn boodschap wel tot hun recht komen in onze (christelijke) kring.

Bij Joh. 2,1-12

De evangelist Johannes geeft met het verhaal van de bruiloft te Kana aan wat de komst van Jezus Christus te betekenen heeft. Er komen hier een aantal fundamentele zaken aan de orde. Zo kan men zeggen dat hier door Jezus' toedoen het feest van de liefde doorgang kan vinden. Als zodanig is het een tegenhanger van het verhaal over het paradijs in Gen. 2-3 waarin dat feest juist zo wrede werd verstoord. En zoals de ontdekking van de wijn door Noach (Gen. 9,20) past bij de zegen over het leven na de zondvloed, zo kan men het wonder van het water dat tot wijn werd zien als signaal van de komst van Gods koninkrijk.

In Jes. 61,10 is het beeld van het volk dat zich versiert zoals een bruid en een bruidegom (zie ook Jes. 49,18 en de uitwerking van dit beeld in Jes. 62,3-5) de tegenhanger van het vasten waarvan sprake is in Jes. 58 (zie met name vs. 5). Dat vasten werd als onwaarschijnlijk betiteld en daarom ook veroordeeld. Maar we mogen de zaak ook wel eens omkeren. Want bij vreugde-uitingen loopt men hetzelfde gevaar: ook in de godsdienst is luidruchtige blijheid maar al te vaak een schijnvertoning of een vlucht.